אנגעפירט פונ'ם לערער פארבאנד פון די אידישע וועלטלאכע שולן אין ווייניפעג

שלום עליכם ...

(צו זיין 15טן יאָרצייט)

היינטיקס טאָג, קינדער, וועלן מיר ניט באנוצן די געוויינלאכע כי־אפגראפישע פארמע צו אונזער באליבטן שלום־עליכם.

איך גלויב ניט, אז צווישן די לעזער פון "קינדער ווינקל" איז פאראן אפילו איין קינד וואס דער נאמען שלום עליכם זאל אים זיין אומבאקאנט.

פיל פון אייך ווייסן זיכער, אז שלום ראבינאוויטש, אדער שלום נחום וועזוויקס, איז געבוירן געווארן אין פערעיאסלאוו, רוסלאנד. ער האט פאר־בראכט זיינע קינדער יאָרן אין א קליין שטעטעלע, ווארגנקע, געווען שפע־טער א רייכער סוחר אין קיעוו, דערנאך באריימט געווארן אלס שלום־עליכם און איז געשטארבן אין ניו־יארק, אין 1916.

פיל פון אייך ווייסן אויך, אז שלום נחום וועזוויקס איז שוין פון קינד־וויז אן געווען דער צוקונפטיקער שלום־עליכם, מיט זיין פעאיקייט אויף אלערליי קונדס'עריין און באזונדערס מיט זיין פעאיקייט נאכצומאכן אנ־דערע. ער דערציילט דאס אונז אליין אין זיין אוטאביאגראפישן ווערק "פונ'ם יאריך".

מיר וועלן איצט שמועסן אביסל וועגן די ווערק אין וועלכע שלום־עליכם האט זיך געווענדעט דירעקט צו קינדער און וואו ער האט געשיל־דערט דאס לעבן פונ'ם אידישן קינד.

"הערש, אידישע קינדער, איך וועל אייך דערציילן א מעשה מיט א מעסערל".

"היינט וועל איך אייך, קינדער, שפילן אביסל אויפ'ן פידל".

"קינדער איך וועל אייך דערציילן א מעשה מיט א פאן".

אם אזוי פאנגט שלום־עליכם אן זיינע דערציילונגען: "דאס מעסערל", "די פאן", "אויפ'ן פידל" און אנדערע. צוויי בענדער מיט "מעשיות פאר אי־דישע קינדער" איזסער צוויי בענדער "מאמל פייסי דעם חזנ'ס" האט שלום־עליכם געשריבן ספעציעל פאר קינדער.

שלום־עליכם'ס ווערק לייענען מיט פארגעניגן סיי גרעסערע סיי קלע־נערע קינדער. קלענערע קינדער האבן הנאה פון דער מעשה, עלטערע האבן אויך הנאה פון דער מעשה, זיי לערנען שוין אבער דערביי אויך עפעס מער.

"דאס מעסערל", "די פאן", און אנדערע זיינען ניט נאר מעשה'ס מיט א מעסערל, א פאן און א. וו. זיי זיינען פריער פאר אלעס שילדערונגען פונ'ם אמאליקן אידישן קינד אין רוסלאנד. מיר לאכן אלע לייענענדיק די שפראך פון "הערץ הערצנהערץ", פון "טאפעלע טוטעריטו" און אנדערע. ניט אלע באמערקן אבער די טרויעריקייט פון דער לאגע פונ'ם קינד, ביי וועלכן א פאן אדער א מעסערל זיינען דאס איינציקע פארגעניגן אין זייער לעבן און אויך דאס קענען זיי ניט קריגן. ווען שלום ("דאס מעסערל") ווערט געזונט נאך א לאנגער קראנקהייט צוויב דעם גע'נגב'עמן מעסערל און זיין פאטער רעדט צו אים אביסעלע ווייכער ווי געוויינלאך, דערפילט דאס קינד ערשט דאן, אז דער טאטע האט אים שטארק לי בנים קוקנדיק אויף זיין גאנצער שטריינגקייט צו אים. אים ווילט זיך קושן זיין ארימען, בלייכן, הוסטנדיקן פאטער. אבער "כי, כי, כי, ווי אזוי קושט מען א טאטן?"

ניט איינמאל איז דעם שרייבער פון די שורות אויסגעקומען צו הערן אין קלאס פארוואונדערטע אויסרופן פון קינדער, ווען זיי האבן גלייענט דעם זאץ. אן אמעריקאנער קינד פארשטיים ניט, וואס הייסט קינדער שע־מען זיך צו קושן זייער אייגענעם פאטער. דא אין ווייניפעג זיינען דיר עלטערן גאנץ חבר מיט די קינדער און קושן זיך זייער אפט. דער אמאליקער אי־דישער פאטער אין רוסלאנד איז שטענדיק געווען פאר'דאגה'ט און פאר'מרה־שחורה'ט. ווי שטארק ער האט ניט ליב געהאט זיין קינד, האט ער אבער געדיינקט, אז דערמיט, וואס ער וועט ארויסווייזן זיין ליבע צו אפן, וועט דאס קינד וואקסן אן רעספעקט צו עלטערע און וועט זיך בכלל דערלויבן זאכן וואס מ'טאר ניט. האט דער פאטער דאריבער געשטיקט אין זיך זיינע געפילן און זיי דעם קינד ניט ארויסגעצייגט.

מאמל פייסי דעם חזנ'ס "איז גוט, ער איז א יתום". ציינט ער טאקע ארויס אלע שטיפערייען, וואס א יתום קאן זיך דערלויבן און מיר לאכן ליי־ענענדיק זיי. פרואוון מיר אבער לייענען און זיך פארטראכטן וועגן געליי־ענען, באמערקן מיר ערשט דאן, וויפל אומגליקן אם דער קליינער מאמל האט געהאט אויסצושטיין אין זיין לעבן.

שלום עליכם איז ביי קינדער באזונדערס באליבט דערפאר, וואס אפי־לו די טרויעריקסטע איבערלעבונגען שילדערט ער אזוי, אז מ'מוז לאכן זיי לייענענדיק און מ'פארגעסט גאנץ אפט, וואס הינטער דעם הומאר געפינט זיך

"לאכן איז געזונט, דאקטוירים הייסן לאכן". אם דעם מאטא האט אונז איבערגעלאזט שלום־עליכם. אפילו אין זיין צוואה זאגט אונז שלום־עליכם אן, אז ס'איז בעסער מ'זאל אים דערמאנען מיט געלעכטער איידער מ'זאל אים אינגאנצן ניט דערמאנען.

לאמיר זשע, קינדער, האלטן זיין צוואה און צו זיין 15טן יאָרצייט לאמיר דערמאנען מיט ליבע און אכטונג אונזער אומשטערבלאכן שלום־עליכם'ען.

פון וואך צו וואך

מאי דעמאנסטראציעס און פייערונגען

די ווייניפענער מאי דעמאנסטראציע דאס יאר איז געווען איינע פון די גרעס־טע און אימפאזאנטסטע פון די לעצטע 10 יאר. מען האלט אז ארום 5—6 טויז־זענט ארבעטער האבן זיך אין איר באטייל־ליקט. אין אוונט זיינען פארגעקומען קאנ־צערטן לכבוד דעם מאי יום טוב דורכ־געפירט פון פארשיידענע ארב. ארגאניזא־ציעס אין ווייניפעג.

סטרייקס

אין וואנקאווער זיינען די האפן ארבע־טער ארויס אין סטרייק, מחמת מען האט לעצטנס שטארק געשניטן זייערע שכ־רות. אין טארנאטא ווערט דער סטרייק פון די פרויען קליידער שניידער נאך פאר־געזעצט.

די מנפה צו שניידן שכירות האט ארומ־נעכאפט צענדליקער און צענדליקער אינ־דוסטריעס. אנשטאט צו הערן שכירות, די קויפספאליקייט פונם ארבעטער זאל ווערן הערער, אנשטאט צו פארקיגנערן די ארבעט שעה'ן כדי א גרעסערע צאל ארבעטער זאלן קאנען אריין אין אינדו־טריע שלעפן די קאפיטאליסטן דעם וואנג אויף צוריק פון פאראורזאכן מער ניט ווי א גרעסערע נויט, הונגער און ליידן...

ז. ארטור אין ווייניפעג

דער פירער פון דעם אידישן לאנדראט פון די פראפעסיאנעלע פאראיינען (נענע־ראל סעקרעטאר פון די אידישע יוניאנס) אין פוילן, חבר ז. ארטור (זיגלבוים) איז איצט אין ווייניפעג אין די אנטערעסן פון דער קולטור ליגע. די קולטור־ליגע איז אז אידישער ארבעטער קאאפעראטיוו, וואס ניט ארויס ביכער און זשורנאלן. חבר אר־טור וועט היינט, דעם 8טן מאי, ריידן אר־בער די "ליידן, קאמפן און פריידן" פון די אידישע מאסן אין פוילן.

א פארפלייצונג אין ליטע

דער טייך אין ווילנע איז ארויס פון די ברעגעס און פארפלייצט א טייל שטאט. די פרילינג פארפלייצונגען שטעלן פאר מיט זיך אייגע פון די איינגארטיקייטן פון ליטע. אין משך פון נאנצן ווינטער קלייבן זיך אן אין שאטן פון די געריב־טע ליטווישע וועלדער פול שניי, וואס צע־גייט נאר מיטן אנקום פון פרילינג. די טייכן און טייכלאך ווערן דאן איבערפולט פונם וואסער און ווערן פארוואנדלט אין לויפיקע שטראמען.

די טייכטאלן ווערן דאן ענלאך אויף גרויסע אזערעס (לייקס), איבער וועלכע עס טראגן זיך נאנץ גרויסע קרעפט אייז. ביסלאכלויז און ביסלאכווייז פילן זיך אז די טייכטאלן מיט וואסער און פארפלייצן די ארומיקע שטעטלאך און דערפער.

די דאזיקע נאטור־דערשיינונגען חזר'ן זיך איבער יאר־יערלאך. דער ליטווינער האט גרוים הנאה צו צוקוקן זיך צום דאָ־זיקן שפיל פון די נאטור כחות. ער בויט דאמבעס צו פארמיידן אומגליק. איר קאנט אבער זעען אין דיר פרילינגדיקע זונ־טאגן שטיין נאנצע מחנות איינוואוינער אויף די ברייטע דאמבעס אדער אויף שטיינער אין באוואונדערן דאס נאטור בילד.

אין בערלינער מוזיי געפינט זיך אז אויסגעצייכנט בילד פון ג. שער וואס שטעלט פאר א פארפלייצונג אין ליטע.

פון אונטערדריקט די אוקראי־נער און ווייסרוסן

לעצטנס קומען אן ידיעות, אז פוילן, וואס האט אט אקארשט אליין געקעמפט פאר איר נאציאנאלער באפרייאונג אונ־טערדריקט אויף א שווידערלאכסטן אופן די ווייסרוסן און די אוקראינער, וואס ווילן זיך ניט אסימילירן, וואס ווילן זיך ניט אפזאגן פון זייער שפראך פון זייער פאלקס־לעבן, וואס ווילן ניט אננעמען די פוילישע שפראך און מנהגים.

ווענן דער לאגע פון דער אידישער באַ־פעלקערונג איז אונז דא ניט איינמאל אויסגעקומען צו שרייבן. איין לאנד, רו־מעניען, קאן זיך נאר גרויסן מיט דעם וואס זי שטיינט ארבער פוילן אין איר מערדע־רישער, פאגראמישער, באציאונג צו אידן.

כאראקטעריסטיש איז וואס די ווייס־רוסן "ווייזן קיינמאל ניט ארויס קיין צארן און אויפגערענטקייט; קריגערייען און גע־שלעגן זעען זיי תמיד אויסצומיידן. די ווייסרוסן זיינען בטבע רודף־שלום'ניקעס. זייערס א שפריכווארט ליטעט "וואוויל איז דיר ווען שלום הערשט." זיי זיינען נאכגעביקע, שטילע, רואיקע שווייגנדיקע, אט אזוי כאראקטעריזירט זיי א. בולקין.

ווענן די אוקראינער שרייבט ער: דאס איז א גוטמוטיק, פאטיש געשטימט פאלק. אין זייערע ניגונים און אין זייער שפראך פילט זיך הארציקייט. און דאך... דאך... ווען עס קומען שלעכטע מענשן און ריידן אן אט די גוטמוטיקע פעלקער, זיי־ערע ניט־באוואוסטזיניקע טיילן, האבן זיי ניט איינמאל דורכגעפירט פאגראמען אויף אידן. אבער דאס פאלק אלס א גאנצעס איז ניט שולדיק אין דעם, — דאס טוען די פינסטערע עלעמענטן. עס פארדריסט וואס פעלקער זאלן איינע די אנדערע אונ־טעריאגן, פארשקלאפן און פייניקן. ווי לאנג וועט עס אזוי זיין?

—(::)—

שאראדע נו. 28

מיין 1ט איז אין עפל און אויך אין קעפל,
מיין 2ט איז אין ריין און ניט אין מיין,
מיין 3ט איז אין אש און ניט אין פא.
מיין 4ט איז אין טיש און ניט אין פיש,
מיין 5ט איז אין לעק און אויך אין שמעק,
מיין 6ט איז אין רוס און ניט אין פוס,
מיין 7ט איז אין מאד און ניט אין לאד,
מיין 8ט איז אין אלץ און אויך אין זאלץ,
מיין 9ט איז אין יא און ניט אין קרא.
שטעלט צוזויף די אותיות, און איר וועט האבן דעם נאמען פון אן ארבעטער קאמפס טאג.

דער ענטפער אויף דער שאראדע נו. 27 וועט נעדרוקט ווערן קומענדיקן פרייטאג.

—(::)—

שפריכווערטער

51. עס איז ניטא קיין געטריישרס פון א מוטער.
52. ביי א מאמעס איז ניטא קיין מיאוס'ע קינדער.
53. ביי פאטער און מוטער איז קיין קינד ניט איבעריק.
54. אויף א איינ קינד זיינען עלטערן בלינד.
55. פאר נעלט קויפט מען אלץ, אבער טאטע־מאמע ניט.

רעטענישן

121. וואס קאן מען ניט ארויסנעמען פון פון וואנט?
122. האט ציין און האט ניט קיין ציינ־ווייטיק.
123. עס איז מיין זאך און יענער באַ־נאנוצט זיך מיט דעם מערער פון מיר.
124. ווען עס איז א גוטער וועטער דארף איך זיין אין שטוב, ווען עס איז א שלעכטער וועטער, דארף איך ניין אויף דער נאס.
125. וואס ווארימט ווינטער, און וואס וואס ווארימט זומער.

צוגעשיקט פון רחל פייגעל.

די ענטפערס אויף די רעטענישן פון פרייטאג, דעם 17טן אפריל זיינען: 111 — צרות; 112 — דער וואס האט דעם גרעסטן קאפ; 113 — אין א שטראם; 114 — אין א קעלער; 115 — ווען מען עסט זיי.

—(::)—

קינדער בריוו

חשוב'ער רעדאקטאר פון ק. וו.:—

לייענענדיק אין דעם קינדער ווינקל די קורצע ביאגראפיע פון מאנ'ליב, האב איך ניט נעקאכט פארשטיין, ווי אזוי קאן דאס זיין, אז א שרייבער, שרייבנדיק 25 יאר, וועלכע האט שוין אנגעשריבן אזוי־פיל ביכער זאל נאך אויך דארפן אר־בעטן אין א פאברין. פריער האב איך געמיינט, אז ער מוז ליב האבן די פאב־ריק ארבעט. דערנאך האב איך א טראכט געטאן אפשר האט ער ניט קיין געגנד צום לעבן פון זיין שרייבן. ניט וויסנדיק צי איך בין גערעכט צי ניט האב איך פריער געוואלט פרעגן מיין לערער. נאר אזוי ווי איך רעכן, אז נאך א סך קינדער וועלן וויסן וועגן דעם, בעט איך צו דערקלערן מיר די דאזיקע פראגע. איך ווייס מאנ'ליב לאנג לעבן און אז ער זאל קאנען פאר קינדער נאך שרייבן אזוינע שיינע מעשה־לאך און לידער, ווי ער האט געשריבן ביי איצט.

הערשל זלאטניק, 9 יאר.

פון רעדאקציע:— טייערער הערשל! אוואדע ביזטו נערעכט: ס'וואלט זייער ווינשנסווערט געווען, אז אזוינע דיכטער ווי מאנ'ליב זאלן זיי דארפן מיען זיך ביי שווערע פיזישע ארבעטן. זייענדיק פריי, ניט פארמאטערט, וואלט דער שריי־בער אדער דיכטער געקאנט שאפן פיל מער, ווי ער באוויזט דאס צו טאן נאך א טאג פון ארבעט. ליידער, אבער, אין די לאגע זייער א טרויעריק. נאר ביי ריינע פעלקער, ביי אזוינע וועלכע פארמאגן ברייטע אנטווינקלטע פרעס־ארגאנען, א סך פארלאגן, זשורנאלן, צייטונגען, קאן א שרייבער לעבן פון זיינע שאפונגען. ביי אונז אידן זיינען פאראן אינגאנצן עטלאַ־כע נעצייטלע ליטעראַרישע זשורנאלן (אמעריקע פארמאגט ניט מער ווי צוויי) און דאס איז זייער פינאנציעלע לאגע אזא שווערע, און מערסטע שרייבער שרייבן אומזיסט. דערפאר מוז מאנ'ליב לייב ארבע־טען. אבער דאך, ניט קוקנדיק אויף דעם, הערט ער ניט אויף צו שרייבן זיינע שיי־נע לידער. דאס איז דערפאר וואס ער איז א דיכטער, וואס ער האט ליב דאס איי־דישע וואָרט, און וואס דו אידישע ליטע־ראטור איז ביי אים טייערער פון זיין לעבן. אזוי זיינען אלע אידישע שרייבער: ארמיע, אבער נעטרייע...

זיי זיינען געקומען

(שלום פון זייט 5)

"שרה", האבן מאמעס פארבראכן מיט די הענט און באוויינט אזוי די טעכטער, וואס די קאזאקן האבן אוועקגעשלעפט. אין מיט'ן שטעטל האבן נאך קאזאקן גע־שיבור'ט און אידן האבן געוויישט פון די פנים'ער אנגסטן שוויים.

דער היין האט צעגומען זיין ברייטע טונקעלע בארד און געקוקט אויף איר: "גראלאך, יא, מ'דארף הייסט עס שטאר־בען", און אויפ'ן נעדאנק האט זיך אים ארויסגעשטופט, עפעס פון זיך אליין, דאס נעשטאלט פון רב ישמעאל כהן גדול פון די עשרה הרוגי מלכות, וועמען די רוימער האבן אפגעשונדן די הויט פון פנים. האט ער, דער דין, געגומען זיך גרייטן צום שטארבן, און פאר'דאגה'ט, מיט שווערע טרים האט ער זיך געלאזט אין מקוה אריין פאר ווידוי..

דאס פייער וואס די קאזאקן האבן צו ביסלאכווייז אנגעצונדן אין אלע זייטן, האט ארומגענומען דאס שטעטל ווי א רייף מיט א שטיל־צישענדיקן געוויין, אלע מאל האט עס נאר אויפגעפלאצט פון ערגעץ מיט א קנאל פון א ביקס אדער מיט א לעצטן־טויט־געשריי 'גוואלד' מאוים'דיק, יאמערלאך. וואו ניט וואו האט א קוויטשענדיק קול'כל פון א מיידל זיך געאכפערט, ווי א הינדל פאר דער שחיטה: "אי!" און מאמעס האבן געקלאגט: "מיר זיינען פארלארן", און דאן אין עס געשעען פלוצלונג און מיט אמאל.

צוויי זיינען אריינגעריטן אין מיטן מארק און זיך אפגעשטעלט לעבן צוויי שטאפ־קען הויז, וואו ס'איז געשטאנען דער שטאב, און אויסגעשריען מורא'דיק: "באלשעוויק נאסטופאיוט!" און באלד האט זיך באוויזן אויפן באלקאן איינער מיט א סך פאנאנעס אן א היטל און האט הייזעריקלאך געגעבן: "נא אטאקו!" און ס'איז געשעען ווי א נעהיימע מעכטי־קע האנט וואלט עפעס וואס אויפגעברא־כן און ארויסגעלאזט פון ערגעץ א טרר בעריי און א פייפעריי, ווי מ'וואלט אויס־געבראכן א דאמבע און ארויסגעלאזט פון דארט א שטראם. וואס מ'האט געהאלטן לאנג געהאמעוועט.

אין קאזאקן זיינען געלאפן פון די הייזער ווי מיין פון די לעכער און איידער וואס ווען האבן שוין צוויי מיידלאך מיט א רוים פעגדל געגראבערט פון באלקאן פון דער פאלקס־שול מוויער מיט א קוילנ־ווארפער אויף די אנטלויפנדיקע קאזאקן.

און באלד האבן שוין אידן געזעען דורך די שפארונעס פון די טירן און דורך די אויפגעדעקטע שטיקלאך שויבן די נייע אנגעקומענע רייטער מיט די רויטע פענ־דלאך אויף די שפיקעס. זיי, די נייע האבן זיך געדרעגנט פאראויס ווי א מעכטיקער שטראם, וואס האט צעבראכן אלע צוימען און שפארט זיך ארויף אויף אלעמען. ווען איינער אן אנטלויפנדיקער קאזאק האט זיך אינטערווייליכע געדרוקט מיטן פערד אויף צוריק און מיט אלע כוחות געשריגן דעם מאוים'דיקן טויט־געשריי "גוואלד", האט א ניי אנגעקומענער רייטער, דווקא, מיט א גריריקייט פון א רויב חיה נעשטופט אים זיין פיקע אין בויך אריין און ארויס־געשלעפט אויף צוריק קישקעס; א צווייטער אנטלויפנדיקן מיטן רוקן האט א ניי־אנ־געקומענער מיט'ן שווערד דעם קאפ צע־האקט.

דער נאנצער מארק איז געווען איין גרויסער געברום. איין גרויסער מאוים'די־קער געליארעם: 'גוואלד!' און איבער דעם געברום האבן געגראבערט די קוילן־וואר־פערס פון די מיידלאך אויפ'ן באלקאן פון דער שול־מוער. דער ניי־אנגעקומענער שטראם האט זיך גענומען כוואליעווען, פאלדעווען אהין און צוריק, עפעס ווי דער געדרעגנג וואלט זיך פארהאקט.

מיט אמאל האט א מורא'דיקער קנאל דערשטיקט דעם געברום און פארפיי־סטערט דעם נאנצן מארק. די אפגעשפ'רונ־גענע אידן פון די צעטראסקעטע שויבן זיינען אומגעעפאלן אויף דער ערד און גע־בליבן אזוי ליגן פארטשמעליעטערהייט מיט א קלאנג אין די אויערן.

שפעטער האבן די אידן שוין געהערט מיט א פארטויבטן מח דאס אימפעטיקע קאטשען זיך פון דערער אויפן האלצערנעם ברוק, האט מען זיך אויפגעהויבן באנראבן די טויטע...

זזיערקייט

נאָך מאלצייטן

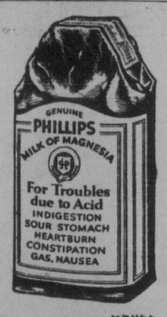

זזערט פטור פון אייער שרעק פאר־ווייטיק נאכן עסן, עסט אן מורא פאר "אומפארדייאונג", זזיערן מאגן, אומאנגענעמקייט פון גזע און קאפ־ווייטיק.

ווען אייער שפייז זזיערט, ווערט "ניט־אנגענעם", ליגט ווי א שטיק אין פיל זזיערקייט. איר דארפט ניט אננע־מען קיין גראבע מעטאָרן — נעמט אנ־שטאט דעם אן אנטי־עסיד וואס ווענ־קאָרעגירן דעם צושטאנד. פיליפס' מילק אף מאגנעזיא.

א פולע לעפל פון דער אנגענעמ־באַ־טעם'טער, לאכטשענדיקער פליסי־קייט נעטראלזיזירט א סך מאל איר פארנעם פון עסיד. עס בויט אויף דעם פינקטקלאכן אלקאלאס באלאנס צו א זזיערן־איינגעוויקטן מאגן און גערע־רים — העלפט די דאזיקע ארגאנען צו פונקציאָנירן ווי זיי דארפן.

פיליפס' מילק אף מאגנעזיא איז וואס איר דארפט ווען א שלעכטער אטעם, צוגעדעקטער צונג, קאפווייטיק, ניט־גוטקייט אדער איבלקייט באצייי־כענען אן איבערגעזזיערטן צושטאנד. נעמט א פולע לעפל היינט און פאר עטלאכע טעג צייט און זעט ווי אזוי עס באוויסט די סימפטעם. איר וועט ניט זיין אזוי נאענט אונטערוואָרפן צו פארקילונגען אדער קראנקהייטן. אין אלע דראג סטארס — אין 50 סענט־קע פלעשלאך.

ווען איר פארלאנגט עכטע מילק אף מאגנעזיא, ניט אכטונג אויף דעם נא־מען "פיליפס" אויף דעם וואראפער און' פלעשל.

געמאכט אין קאנאדע.

פארשלאג ווענן ארבעטלאזיקייט פאררזיכערונג געמאכט פון דעפ. א. א. הופס

(שלום פון זייט 4)

אויף בארעכטיקט צו א "רעזערוו" — פאר שלעכטע צייטן, אבער פר פארדינט ניט געגנוג אין גוטע צייטן ער זאל קאנען אליין אפשפארן פאר די שלעכטע צייטן. מיר, די וואס כאלאנגען צו דער ארבעטער פאר־טיי, גלויבן, אז דער ארבעטער דארף זיין דער ערשטער באזאָרגט צו ווערן — און אן דער סיסטעם וואס ניט דעם קא־פיטאליסט די גינסטיקע לאגע אין וועלכער ער נעפינט זיך איצט — דארף מאכן פלאץ פאר א סיסטעם וואס זאל פאר־זיכערן די צוקונפט פון די ארבעטער און זייערע פאמיליעס.

"געווים זיינען דא שווערייקייטן. מען קאן גרינג קריטיקירן אזא פלאן פון פאר־זיכערונג, אבער איך וואלט וועלן אז יע־דער איינער וועלכער קריטיקירט דעם דאָ־זיקן פלאן זאל פארשלאגן גלייכצייטיק אן אנדערן וועלכער, לויט זיין מיינונג, איז בעסער און מער דורכפירבאר. מיר, די ארבעטער פארשטייער, ווערן באשלוסיקט אז מיר קומען בלויז מיט נעגאטיווע און דעסטרוקטיוע פלענער. אט איז א קאנ־סטרוקטיווער פלאן, און איך וואלט וועלן וויסן אויף וועלכן אנדערן גרונד ווי שווערייקייט, קאן מען. אים קריטיקירן. אבער אויב עס איז שווער אזא פלאן אנ־צונעמען, פרעג איך אויב ס'איז גרינגער פאר אונז, דעפוטאטן, מיר זאלן פאר־דערן פון די מענער, פרויען און קינדער וואס ליידן איצט פון ארבעטסלאזיקייט, אז זיי זאלן טראגן אויף זיך די נאנצע שווערע לאסט פון דעם קריזיס? איך גלויב אז מיר טארן דאס ניט טאן. ווען צייטן זיינען שלעכט, זאגן מיר אז מיר קאנען ניט געבן זיי קיין שטיצע. פאקט־מיש האבן די פירער פון ביידע גרויסע פארטייען, דער איצטיקער פריים מיניס־טער (בענעס) און דער פירער פון דער אפאזיציע (מעקענזי קינג), האבן זיך ביי־דע דערקלערט פאר א פלאן פון אזא פאר־זיכערונג.

"הונדערטער און טויזנטער מענשן ליי־דען איצט פון ארבעטסלאזיקייט און קו־קען צו אונז — און דערוואַרטן פון אונז קומענדיקע וואך.

ווי נייט צו די אקציע פאר'ן אידישן בוך אין ווייניפעג?

פארשטייער פון קולטור ליגע אין פוילן איז צופרידן מיט די רעזולטאטן

אונזערע לעזער ווייסן שוין, אז זינט א וואך ווייל אין אונזער שטאט דער אידי־שער אלדערמאן פון וואַרשעווער שטאט ראט און זשורנאליסט ח'. ארטור זיגלבוים, וועלכער איז אהער געקומען אין די איב־טערעסן פון דער גרויסער קולטור־ארגאני־זאציע פון די אידישע מאסן אין פוילן — די "קולטור־ליגע".

אין פארלויף פון דער וואך האט ח'. זי־גלבוים אדרעסירט כמעט אלע אידישע קולטור ארגאניזאציעס פון שטאט און האט דערציילט וועגן לעבן און קאמף, וועגן די ליידן און פריידן פון די אידישע מאסן אויף יענער זייט ים. ער האט אויך באַ־זוכט עטלאכע צענדליק פערזאנען, אין שייכות מיט זיין מיסיע. ווי ח'. זיגלבוים גיט אונז איבער, האט זיך ביז איצט כמעט ניט געטראפן קיין פאל, אז אימיצער זאל זיך אפזאגן צו קויפן ביכער, וואס ער האט געבראכט. און ס'איז ניט קיין וואונדער: "קולטור ליגע" איז אן אינסטיטוציע, וועל־כע איז אונז אלעמען נאענט צום הארץ, א חוץ דעם זיינען טאקע די ביכער, וועל־כע ח'. זיגלבוים האט מיטגעבראכט אינ־טערעסאנטע און ביליקע. זיי זיינען ארויס־גענעבן געווארן ריין, ציכטיק, געבונדן מיט געשמאק. סיי דער אויסוואל פון מחב־רים, סיי דער פאפיר, דער דרוק און דער איינבונד, — ווייזן קלייך, אז די ביכער זיינען ארויסגעגעבן געווארן דורך זארג־פולע הענט פון א געזעלשאפטלאכער אינ־סטיטוציע, וועלכע זארגט טאקע פארן בוך, און נישט דורך פריוואטע פארלעגער, וועל־כע זארגן קודם כל וועגן ריווח.

אין פארלויף פון דער ערשטער וואך האבן ביי ח'. זיגלבוים געקויפט ביכער די פאלגנדיקע פערזאנען: ג. סודאק, שאנאס, ל. גוטסקי, טשעריאק, סירולניקאוו, י. מיי־מאן, נעמענאוו, ראבינס, ש. ראפאפארט, ב. זארעצקי, מ. קורין, גערלאוויץ, מ. נא־טזאזאן, י. העסטרין, ז. זלאטניק, י. אוועד־באר, מ. קיס, דר. וויקטאר, ה. שטיינבערג, י. טעפלער, בעקער, פאלינסקי, ניידיטש, ל. פולמער, אוועדבאך (לאיער), ראדזשערס, ד. סודאק, לעווין, שראסאוו, און סימקין.

צוזאמען איז אין דער ערשטער וואך פארקויפט געווארן ביכער אויף א סומע פון איבער 700 דאלאר. ווי פאר דער ער־שטער וואך איז עס א אפרידיקנדיקער רעזולטאט.

אונזערע לעזער ווייסן שוין, אז זינט א וואך ווייל אין אונזער שטאט דער אידי־שער אלדערמאן פון וואַרשעווער שטאט ראט און זשורנאליסט ח'. ארטור זיגלבוים, וועלכער איז אהער געקומען אין די איב־טערעסן פון דער גרויסער קולטור־ארגאני־זאציע פון די אידישע מאסן אין פוילן — די "קולטור־ליגע".

אין פארלויף פון דער וואך האט ח'. זי־גלבוים אדרעסירט כמעט אלע אידישע קולטור ארגאניזאציעס פון שטאט און האט דערציילט וועגן לעבן און קאמף, וועגן די ליידן און פריידן פון די אידישע מאסן אויף יענער זייט ים. ער האט אויך באַ־זוכט עטלאכע צענדליק פערזאנען, אין שייכות מיט זיין מיסיע. ווי ח'. זיגלבוים גיט אונז איבער, האט זיך ביז איצט כמעט ניט געטראפן קיין פאל, אז אימיצער זאל זיך אפזאגן צו קויפן ביכער, וואס ער האט געבראכט. און ס'איז ניט קיין וואונדער: "קולטור ליגע" איז אן אינסטיטוציע, וועל־כע איז אונז אלעמען נאענט צום הארץ, א חוץ דעם זיינען טאקע די ביכער, וועל־כע ח'. זיגלבוים האט מיטגעבראכט אינ־טערעסאנטע און ביליקע. זיי זיינען ארויס־גענעבן געווארן ריין, ציכטיק, געבונדן מיט געשמאק. סיי דער אויסוואל פון מחב־רים, סיי דער פאפיר, דער דרוק און דער איינבונד, — ווייזן קלייך, אז די ביכער זיינען ארויסגעגעבן געווארן דורך זארג־פולע הענט פון א געזעלשאפטלאכער אינ־סטיטוציע, וועלכע זארגט טאקע פארן בוך, און נישט דורך פריוואטע פארלעגער, וועל־כע זארגן קודם כל וועגן ריווח.

אין פארלויף פון דער ערשטער וואך האבן ביי ח'. זיגלבוים געקויפט ביכער די פאלגנדיקע פערזאנען: ג. סודאק, שאנאס, ל. גוטסקי, טשעריאק, סירולניקאוו, י. מיי־מאן, נעמענאוו, ראבינס, ש. ראפאפארט, ב. זארעצקי, מ. קורין, גערלאוויץ, מ. נא־טזאזאן, י. העסטרין, ז. זלאטניק, י. אוועד־באר, מ. קיס, דר. וויקטאר, ה. שטיינבערג, י. טעפלער, בעקער, פאלינסקי, ניידיטש, ל. פולמער, אוועדבאך (לאיער), ראדזשערס, ד. סודאק, לעווין, שראסאוו, און סימקין.

צוזאמען איז אין דער ערשטער וואך פארקויפט געווארן ביכער אויף א סומע פון איבער 700 דאלאר. ווי פאר דער ער־שטער וואך איז עס א אפרידיקנדיקער רעזולטאט.

ח'. זיגלבוים וועט נאך פארבלייבן אין

טראגט ניט קיין באפלעקטן סוט

לאזט פערטש עס דריי מלינען

בלויז $1.00

טעלעפאָן 37 266

PERTH DYE WORKS LTD.

סיטי ברעד

קאמפאני לימיטעד

סובסידיארי פון דער

וואַרקינגמענס בעקערי

מאכט באקאנט

צו דער אידישער באפעלקערונג, אז אנפאנגענדיק פון

מאָנטאָג, דעם 11-טן מאי

וועלן זיי אנפאנגען צו באקן א

נייעם ברויט

איינער פון די בעסטע וואס אין זוען געבאקן געווארן אין ווייניפעג

די יעניקע מענשן וועלכע האבן הנאה פון ברויט וואס אין געשמאק און באַ'טעם'ט, וועלן געוויס הנאה האבן פון דעם דאזיקן נייעם ברויט. פרובירט איין לאבן קומענדן מאנטאג. טעלעפאנירט באלד און מיר וועלן דעליווערן איינעם צו אייער היים פריש פון דער בעקערי.

וואַרקינגמענס בעקערי

שטענדיק די ערשטע מיט דעם בעסטן אסארטמענט פון נעבעקסן

אַנאָנסירט

אז פון היינטיקן זונטאג, דעם 10טן מאי

וועט די בעקערי צושטעלן, ווי געוויינלאך, צו אלע אירע קאסטאמערס און צו אלעמען וועלכע האבן ליב פיינע, געשמאקע געבעקסן, דעם פיינסטן אסארטמענט פון

ברעקפעסט ראָלס

איינפאכע און פענסי, און אלע סארטן פון פענסי, געשמאקע געבעקסן.

טעלעפאנירט איצט פאר אייער באשטעלונג און אונזער דרייווער וועט זיי דעליווערן צו אייער סטאר, פריש פון בעקערי.

ספעציעלע אראנזשירונגען

פאר אלע קאנטרי דעליווערים און שיפמענטס

312 - 312½ STELLA AVE. WPG. MAN. PHONE 52 910